

Årsberetning 2014

INNLEDNING

2014 var også et krevende år økonomisk for Ringerike kommune. Svikt i egne skatteinntekter opp mot budsjett og svikt i skatteinngangen for landet som helhet medførte at regnskapet viser betydelig lavere inntekter for både skatt på inntekt og formue og rammetilskudd på til sammen 34,6 mill. kroner. Budsjettet for skatt på inntekt og formue ble redusert med 26 mill. kroner og inndekningen ble tatt i sektorenes budsjetter. I forhold til regulert budsjett for 2014, var svikten i skatt og rammetilskudd på 8,5 mill. kroner.

Ringerike kommune solgte i 2014 15 % av sine aksjer i Ringeriks-Kraft AS til KLP. Salgssummen utgjorde 135 mill. kroner. Salget utløste gevinst på finansielle instrumenter på 13,9 mill. kroner, samt at det ordinære utbyttet ble på 21,9 mill. kroner ble 13,1 mill. kroner høyere enn budsjettet. Samlede ekstra finansinntekter på transaksjoner vedrørende Ringeriks-Kraft AS ble på 27 mill. kroner.

Andre finansinntekter og utgifter har i 2014 gitt ett positivt bidrag med 11,6 mill. kroner som skyldes lavere renteutgifter på grunn av lavere rentenivå og renteinntekter i forbindelse med de solgte Ringeriks-Kraft-aksjene.

Driftsinntektene økte med 3,2 % i 2014, mens driftsutgiftene økte med 3,5 %. Dette viser at Ringerike kommune fortsatt har for høye driftskostnader i forhold til sine driftsinntekter. Det er iverksatt en rekke tiltak i 2015 for å bringe driftsnivået ned slik at vi kan styrke brutto driftsresultat og med det bli mindre avhengig av variable finansinntekter slik som utbytte fra Ringeriks-Kraft AS og renteinntekter, samt at vi kan styrke vårt netto driftsresultat. Netto driftsresultat ble i 2014 30,9 mill. kroner, og regnskapsmessig mindreforbruk ble på 25,7 mill. kroner. Dette betyr at Ringerike kommune har etter 2014 2 mill. kroner i udekket tidligere underskudd.

I 2015 og i budsjettarbeidet for 2016 må det arbeides for å styrke disposisjonsfond slik at Ringerike kommune kan selvfinansiere investeringer og stå i mot uventede hendelser i tjenesteproduksjonen.

Likviditeten i Ringerike kommune er anstrengt. Likevel har vi ikke i 2014 benyttet oss av kommunes trekkrettighet på 150 mill. kroner. Årsaken til den anstrengte likviditeten er det bokførte premieavviket som i 2014 kom opp i 187,6 mill. kroner.

Ringerike kommune betalte i 2014 minimumsavdrag på sine lån, dette var mindre enn avskrivningene i 2014.

Signatur

Regnskapsresultat 2014

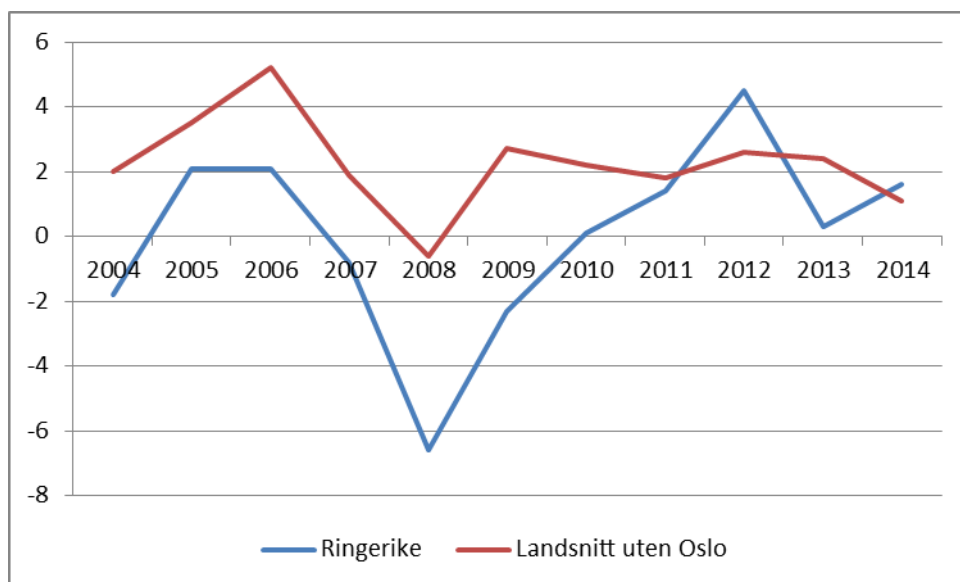
Regnskapet for 2014 viser et netto driftsresultat (overskudd) etter finansposter på 30,9 millioner kroner. Det er overført 0,6 millioner kroner til investeringsregnskapet. Etter overføring til investeringsregnskapet og avsetninger og bruk av avsetninger ble det et regnskapsmessig mindreforbruk i 2014 på 25,7 millioner kroner.

I budsjett 2014 var det ikke avsatt midler til å redusere det akkumulerte underskuddet. Det akkumulerte underskuddet var ved inngangen av 2014 på 27,7 millioner kroner.

Ringerike kommune har siden 2009 vært registrert i ROBEK (Register om betinget godkjenning og kontroll) på bakgrunn av økonomisk ubalanse etter kommunelovens § 60 nr. 1a. Det betyr bl.a. at kommunen må ha godkjenning fra Fylkesmannen for å kunne foreta gyldige vedtak om låneopptak eller langsiktige leieavtaler.

Det akkumulerte underskuddet etter 2014 er på 2 millioner kroner.

Ringerike kommune har i 2014 et netto driftsresultat på 1,6 % av brutto driftsinntekter og foreløpige Kostra tall pr 15.mars viser et landssnitt uten Oslo på 1,1 prosent. Sett i forhold til landsgjennomsnittet viser dette nøkkeltallet følgende utvikling i Ringerike siste 10 år:

Netto driftsresultat blir ansett som hovedindikator for den økonomiske balansen. Netto driftsresultat viser årets driftsoverskudd etter at renter og avdrag er betalt, og er et uttrykk fra hva kommunen har til disposisjon til avsetninger og investeringer. Over tid bør netto driftsresultat utgjøre om lag 3 prosent av driftsinntektene. For Ringerike vil det utgjøre neste 60 millioner kroner årlig.

Grafen viser at netto driftsresultat i % av brutto driftsutgifter har ligget godt under 3 % i Ringerike i hele perioden, med unntak av 2012. Samtidig viser også utviklingen at den samsvarer i stor grad med landsgjennomsnittet. Hovedårsaken til det gode resultatet i 2012 var inntektsføring av premieavvik pensjoner på 63,8 millioner kroner.

Driftsregnskapet – sentrale inntekter og utgifter

Regnskapsskjema 1a driftsregnskapet

- satt opp slik kommunestyret vedtok budsjettet

Mill kr.

Avvik: - negativt/merforbruk, + positivt/mindreforbruk i forhold til budsjett

	Regnskap 2014	Regulert budsjett 2014	Avvik ift budsjett	Avvik ift budsjett i prosent	Opprinnelig budsjett 2014	Regnskap 2013
Skatt på formue og inntekt	-636,7	-633,7	3,0	0,5 %	-659,7	-627,5
Eiendomsskatt	-54,4	-54,3	0,2	0,3 %	-54,3	-55,0
Sum skatteinntekter	-691,1	-688,0	3,2	0,5 %	-714,0	-682,5
Ordinært rammetilskudd	-708,4	-720,0	-11,6	-1,6 %	-720,0	-679,1
Merverdiavgiftskompensasjon drift	-43,2	-46,2	-3,0	-6,6 %	-46,2	-42,2
Merverdiavgiftskompensasjon investeringer						-14,1
Sum rammetilskudd og merverdiavgiftskomp.	-751,6	-766,2	-14,6	-1,9 %	-766,2	-735,4
Sum generelle tilskudd og salgsinntekter	-25,4	-24,8	0,7	2,7 %	-24,8	-29,2
= Sum frie disponible inntekter	-1 468,2	-1 479,0	-10,8	-0,7 %	-1 505,0	-1 447,1
Renteinntekter og utbytte	-5,1	-5,5	-0,4	-7,5 %	-5,5	-8,3
Utbytte fra Ringerikskraft AS	-36,7	-8,8	27,9	317,2 %	-8,8	-8,8
Mottatte avdrag utlån (Boligstiftelsen)	-0,1	-0,1	0,0		-0,1	-0,1
Startlån - mottatte renter	-3,7	-2,8	0,9		-2,8	
Sum finansinntekter	-45,6	-17,2	28,4	164,8 %	-17,2	-17,2
Renteutgifter, provisjon og lån	26,2	31,1	4,9	15,7 %	31,1	31,5
Startlån - renteutgifter	3,9	4,2	0,3		4,2	
Avdrag på lån	46,2	47,0	0,8	1,6 %	47,0	43,2
Sum finansutgifter	76,4	82,3	5,9	7,2 %	82,3	74,8
= Netto finansutgifter	30,8	65,1	34,3	52,7 %	65,1	57,6
Inndekning av tidligere års underskudd						45,6
Bruk av tidligere års mindreforbruk						-45,6
Bruk av likviditetsreserven						
Avsetning disposisjonsfond (netto)						
Avsetning bunde driftsfond (netto)						
Sum netto avsetninger	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0
Overført fra drift til investeringsregnskapet	0,6	0,5	-0,1	-12,4 %	0,5	11,9
Sum til fordeling drift	-1 436,8	-1 413,4	23,4	1,7 %	-1 439,4	-1 377,7
Fordelt på enhetene iflg skjema 1B	1 411,2	1 403,2	-8,0	-0,6 %	1 429,2	1 384,2
Regnskapsmessig mer+/mindreforbruk-	-25,7	-10,2	15,5		-10,2	6,5

Skatt på inntekt og formue og netto inntektsutjevning

Kommunens skatteinntekter i 2014 utgjorde 691,1 millioner kroner. Dette var 3,2 millioner mer enn regulert budsjettert.

Ulikheter i skatteinntekter pr. innbygger utjevnes, delvis gjennom skatteutjevningen. Denne utjevningen skjer løpende gjennom året og kommer med et oppgjør etter årsskiftet. Dette er ment å dekke opp noe av den svikten kommunen har hatt i sine skatteinntekter, i forhold til landsgjennomsnittet og utgjør en del av rammetilskuddet.

Kommunen mottok i 2014 skatt og netto inntektsutjevning på til sammen 705,5 millioner kroner. Dette var 11,6 millioner kroner lavere enn budsjettert. Dette skyldes at skatteinngangen i landet som helhet var lavere enn forventet.

Skatt i % av landsgjennomsnittet i Ringerike utgjorde samme andel i 2014 som i 2013 (85,2 % mot 85,2 %).

Rammetilskudd og skjønnsmidler fra staten

Ringerike kommune fikk overført 708,4 millioner kroner i samlet rammetilskudd fra staten i 2014. Det er 11,6 millioner kroner lavere enn budsjettert og dette skyldes netto inntektsutjevning som omtalt over.

Skatteutjevningen utgjorde 68,9 millioner kroner, og det ordinære skjønnstilskuddet 8,55 millioner kroner.

Eiendomsskatt

Kommunen fikk inn 54,4 millioner kroner i eiendomsskatt i 2014. Inntekten fordeles på *Verk og bruk* med 22,2 millioner kroner og *Annen fast eiendom* med 32,2 millioner kroner.

Finansinntekter og – utgifter

Kommunen fikk inn 21,9 millioner kroner i utbytte fra Ringerikskraft i 2014. Det er 13,1 millioner kroner høyere enn budsjettert. Salg av 15% av aksjene i Ringeriks-Kraft AS til KLP ga en gevinst på 13,9 mill. kroner som er ført i driftsregnskapet.

Det er betalt renter og avdrag på gjeld med 76,3 millioner kroner og av dette utgjør renteutgifter 30,1 millioner kroner. Det er utgiftsført låneavdrag med 46,2 millioner kroner, i tråd med Kommunelovens regler i § 50 nr. 7 om minimumsavdrag.

Renteutgiftene har i 2014 vært 5,1 millioner kroner lavere enn budsjettert og avdragsutgiftene ble 0,8 millioner kroner lavere enn budsjettert.

Netto finansutgifter ble 30,8 millioner kroner i 2014. Det er 34 millioner kroner lavere enn opprinnelig budsjett og skyldes i hovedsak høyere utbytte fra Ringeriks-Kraft og gevinst ved salg av aksjene.

Overføring til investeringsregnskapet

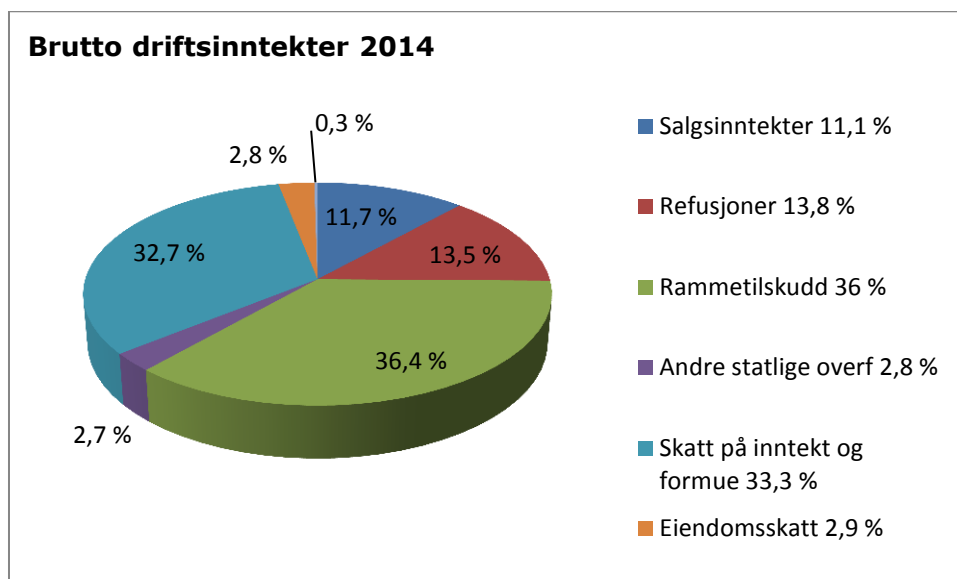
Merverdiavgiftskompensasjon på investeringer ble 8,6 millioner kroner, noe som er 0,8 millioner kroner høyere enn forventet i revidert budsjett 2014.

Fra 2010 og frem til 2014 vil merverdiavgiftskompensasjon knyttet til investeringer gradvis inntektsføres i investeringsregnskapet å gi tilsvarende lavere driftsinntekter. I tråd med endring i forskrift er 100 prosent av merverdiavgiftskompensasjonen fra investeringer overført fra drifts- til investeringsregnskapet.

Det er i 2014 overført 0,56 millioner kroner fra drifts- til investeringsregnskapet mot budsjettert 0,5 millioner kroner.

Driftsinntekter fordeling

Figuren viser hvordan de totale driftsinntektene fordeler seg på ulike typer inntekter.

Felles skatteinntekter og rammetilskudd fra staten er i utgangspunktet inntekter kommune i liten grad kan påvirke. For 2014 utgjorde disse inntektene 69,1 % av de totale driftsinntektene til kommunen.

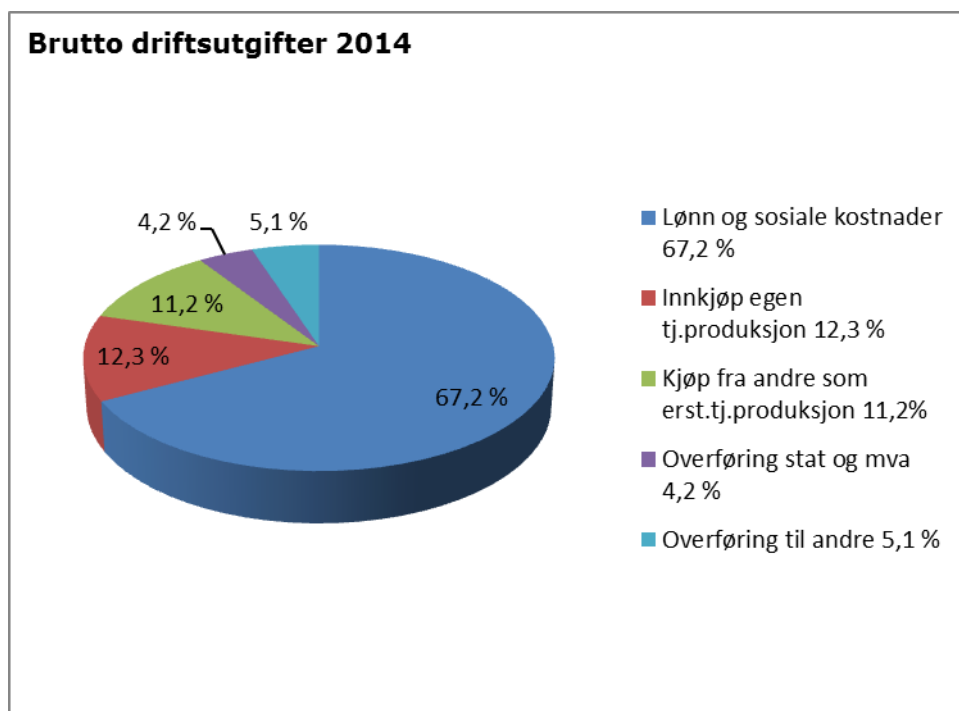
Driftsinntekter – utvikling

	2012	2013	2014	endring 13-14
Salgsinntekter	201 675	208 807	228 363	19 556
Refusjoner	226 649	260 300	262 373	2 073
Rammetilskudd	659 537	679 627	708 382	28 755
Andre statlige overføringer	52 192	52 322	52 181	-141
Skatt på inntekt og formue	597 623	627 498	636 695	9 197
Eiendomsskatt	54 788	55 023	54 466	-557
Andre direkte og indir skatter	314	314	339	25
Overføringer fra andre	1 634	2 528	4 916	2 388
SUM	1 794 412	1 886 419	1 947 715	61 296

De totale driftsinntektene i 2014 var på 1,9 milliard kroner, en økning på 61 millioner kroner i forhold til 2013. Av økningen utgjør vekst i skatt og rammetilskudd 37 millioner og økning i refusjoner 2 millioner kroner. Økningen i refusjoner fordeler seg med 13,2 millioner fra staten (herav tilskudd ressurskrevende tjenester 6,1), 5,5 millioner fra kommuner, -0,8 millioner fra private, -1,8 millioner fylket og -13,1 millioner momskompensasjon drift og investering. Samlet vekst av totale inntekter fra 2013 til 2014 var på **3,2 %**.

Driftsutgifter - fordeling

Figuren viser hvordan de totale driftsutgiftene fordeler seg på ulike typer utgifter.

Lønnsutgiftenes andel av kommunens samlede utgifter utgjør 67,2 % i 2014.

Driftsutgifter - utvikling

	2012	2013	2014	endring 13-14
Lønn og oppgavepliktige ytelser	926 133	970 718	989 811	19 093
Sosiale utg. (arbeidsgiveravgift og pensjon)	203 247	257 556	277 793	20 237
Innkjøp egen tjenesteproduksjon	238 594	254 395	253 928	-467
Kjøp fra andre som erstatter egen produksjon	167 814	182 094	211 699	29 605
Overføring til stat og mva	73 383	78 710	79 086	376
Overføring til andre	86 782	98 038	96 306	-1 732
Inntekt av fordelte utgifter	-24 887	-19 192	-22 660	-3 468
SUM DRIFTSUTGIFTER eks avskrivninger	1 671 066	1 822 319	1 885 964	63 645

Lønn og oppgavepliktig ytelser utgjorde 989,8 millioner kroner i 2014. Fra 2013 til 2014 utgjør økningen 19,1 millioner kroner, en vekst på 2 %.

Sosiale utgifter utgjorde 277,8 millioner kroner i 2014. Fra 2013 til 2014 utgjør økningen 20,3 millioner kroner, en vekst på 7,9 %. Veksten skyldes i hovedsak pensjonskostnadene som økte med 14 millioner kroner (fra 114 til 128).

Samlede utgifter til innkjøp, kjøp fra andre og overføringer til stat fratrukket inntekt av fordelte utgifter utgjorde 502 millioner kroner i 2014. Det er en økning på 6 millioner kroner i forhold til 2013, noe som utgjør 1,2 %. Sett i forhold til en generell prisøkning i 2014 på 2 prosent (konsumprisindeks 2014), er dette en reduksjon i innkjøp, til tross for at tilskudd til private barnehager har økt med 8,1 mill. kroner og kjøp av institusjonsplasser har økt med 3,2 mill. kroner og diverse driftsstøtte innen Helse og omsorg har økt med 9 mill. kroner, mens de viktigste reduksjonene har vært energi med 4,4 mill. kroner og forsikringer med 2,7 mill. kroner.

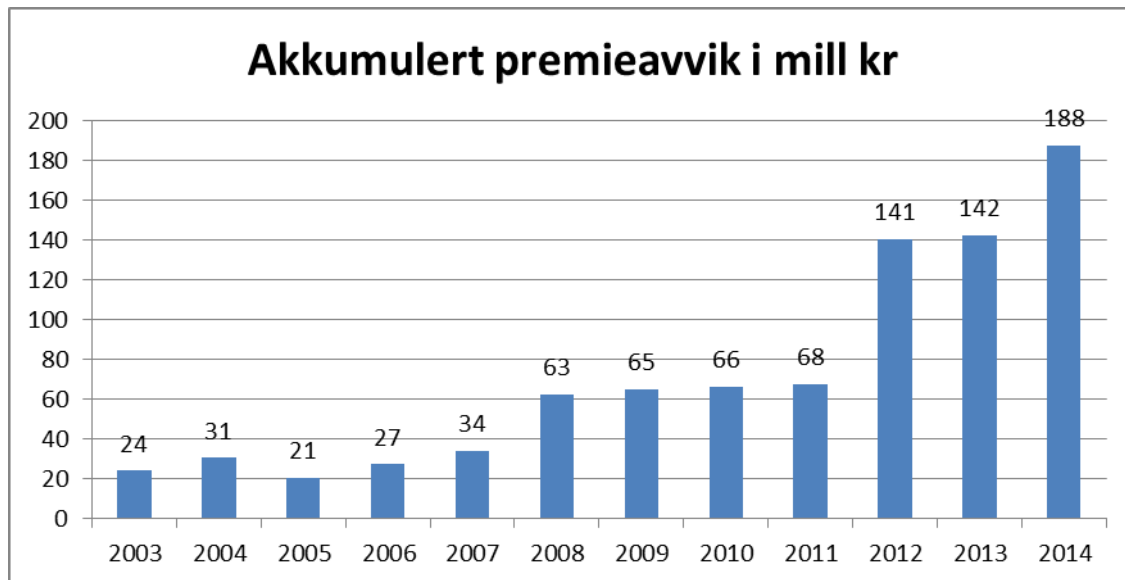
Utgifter til overføringer andre utgjorde 96 millioner kroner i 2014. Det er en reduksjon på 1,7 millioner kroner i forhold til 2013, noe som utgjør en reduksjon på 1,7 %.

Hovedårsaken til reduksjonen ligger i reduserte sosialhjelpsutbetalinger.

Kommunens totale driftsutgifter etter inntekt av fordelte utgifter var 1,886 milliard kroner i 2014. I forhold til 2013 er dette en økning på 63,6 millioner kroner, en vekst på **3,5 %**.

Utvikling akkumulert premieavvik

I perioden 2003-2014:

Fra 2003 ble det innført regler for regnskapsføring av premieavvik og amortisering av premieavvik. Premieavvik er differansen mellom den innbetalte premien og regnskapsført netto pensjonskostnad. I perioden 2003 til 2011 ble premieavviket i Ringerike amortisert over 15 år og fra 2012 ble det endret til 10 år. Fra 2014 ble premieavviket i Ringerike amortisert over 7 år. Redusert amortiseringstid (nedbetaling) vil belaste regnskapet med høyere pensjonskostnader i årene framover enn det som har vært hittil.

Som grafen viser ble det en kraftig økning i akkumulert premieavvik i 2012 og en stor økning i 2014. Dette utgjør en betydelig likviditetsmessig belastning for Ringerike kommune og det akkumulerte premieavviket ved utgangen av 2014 var på 187,6 millioner kroner inkludert arbeidsgiveravgift.

Særskilte forhold utgifter 2014

Billighetsutvalget har behandlet 4 saker i 2014. Det er utbetalt erstatning i 3 av sakene, med til sammen kr 600.000.

To av sakene er behandlet i klagenemnden. Her fikk den ene klageren medhold, mens i den andre klagesaken ble utvalgets vedtak opprettholdt.

Billighetsutvalget avsluttet sitt arbeid i 2014, og det ligger ingen saker til behandling i 2015. Nye saker kan likevel ikke utelukkes helt.

Driftsregnskap 2014 – rammeområdene

Regnskapsskjema 1b driftsregnskapet

- satt opp slik kommunestyret vedtok budsjettet

Mill kr.

Avvik: - negativt/merforbruk, + positivt/mindreforbruk i forhold til budsjett

	Regnskap	Regulert	Avvik	Avvik	Opprinnelig	Regnskap
	2014	budsjett	ift	ift budsjett	budsjett	2013
		2014	budsjett	prosent	2013	2013
0 Folkevalgte og revisjon	5,7	6,7	1,0	14,6 %	6,5	6,8
1 Rådmann, strategiske tiltak	23,7	21,6	-2,1	-9,8 %	16,8	17,3
2 Fellestjenester, fellesutgifter m.v.	66,6	70,2	3,6	5,1 %	71,0	68,3
3 Oppvekst og kultur	555,3	546,3	-9,0	-1,6 %	448,0	453,0
4 Helse	619,0	613,6	-5,4	-0,9 %	657,5	676,4
5 Tekniske områder	168,8	178,7	9,9	5,5 %	167,9	148,5
7 Avsetninger, overføringer særbedrifter m.v	-27,9	-33,7	-5,9	-17,4 %	61,6	14,0
Sum tjenesteproduksjon	1 411,2	1 403,2	-8,0	-0,6 %	1 429,2	1 384,2

Tabellen over viser et samlet negativt avvik mellom regulert budsjett og regnskap innenfor rammeområdene på 8,0 millioner kroner (0,6 %). Rammeområdene 1-5 som er de tjenesteproduserende sektorene, har samlet sett ett overforbruk i forhold til regulert budsjett på 2,1 mill. kroner.

De tjenesteproduserende enhetene har i 2014 fått redusert sine budsjetter med 26 mill. kroner fra opprinnelig budsjett, og ett overforbruk i på 2,1 mill. kroner viser at det er god økonomistyring ute i rammeområdene, men at noen enheter fortsatt sliter med ett for høyt driftsnivå i forhold til budsjett 2014 og tall fra rapporteringen for februar 2015 viser at det fortsatt er krevende å tilpasse driften til det vedtatte budsjettet på sektornivå.

Finansresultat 2014

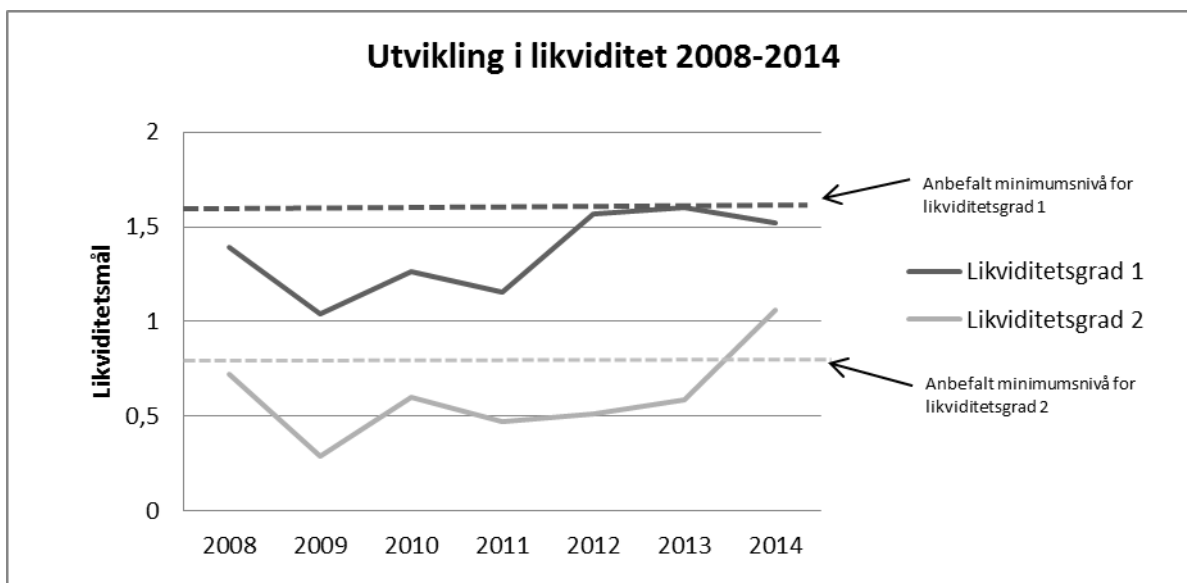
Etter flere år med driftsunderskudd er kommunens finansielle stilling krevende. Kommunens passiva i balanseregnskapet tilsvarer gjelden. Det vil si at kommunen ikke har egenkapital.

Utviklingen i netto finansutgifter

Som følge av ekstraordinære forhold, ble netto finansutgifter svært lave i 2014. Til tross for positivt driftsresultat for 2014, er ikke det økonomiske handlingsrommet forbedret tilsvarende.

Utvikling i likviditet

Trekkrettigheten ble ikke benyttet i 2014. Hovedårsaken er en økning av ubrukte lånemidler på grunn av forsinket investeringsfremdrift. Når investeringene etter hvert må finansieres med ubrukte lånemidler, vil det etter all sannsynlighet oppstå behov for kassekreditt.

Likviditetsutviklingen har i hele perioden 2008-2014 ligget under anbefalt minimumsnivå med unntak av Likviditetsgrad 2 for 2014. Likviditetsgrad 2 inneholder for 2014 midlene fra salget av 15% av aksjene i Ringeriks-Kraft AS, siden sak om plassering av disse midlene ikke ble ferdigbehandlet i 2014. Saken ble behandlet i Kommunestyret 26.02.2015 i sak 14/2809. I saken vedtok Kommunestyret å behandle disse midlene som langsiktige finansielle aktiva i henhold til Finansreglementet, som ble vedtatt av Kommunestyret i samme møte (sak 14/2778).

Den svake likviditeten skyldes flere år med driftsunderskudd og ett betydelig bokført premieavvik. Ved utgangen av 2014 er akkumulert driftsunderskudd 2 mill. kroner, mens akkumulert premieavvik inkludert arbeidsgiveravgift er 187,6 mill. kroner. Likviditetsutfordringen i kommunen ligger tett oppunder summen av disse verdiene.

Utvikling i gjeldsportefølje

Tabellen nedenfor gir en oversikt over utviklingen i kommunens gjeldsportefølje i 2014:

(Beløp i mill. kroner)	Investeringsgjeld	Startlån	Samlet gjeldsportefølje
Per 31.12.2013	883,4	159,1	1 042,5
Årets avdrag	46,2	5,6	51,8
Ekstraordinære avdrag	-	-	-
Årets låneopptak	78,6	28,2	106,8
Per 31.12.2014	915,8	181,7	1 097,5

(Startlån fra Husbanken er lån til videreformidling til kommunens innbyggere.)

Fylkesmannen godkjente ikke låneopptak til finansiering av alle budsjetterte investeringer i 2014. I første omgang ble kun låneopptak til rentable investeringer på 50,8 mill. kroner godkjent, i tillegg til 35 mill. kroner i nye startlån i 2014. Senere godkjente Fylkesmannen låneopptak på 27,8 mill. kroner til finansiering av spesifiserte ikke-rentable investeringer.

Årets lån til investeringsformål ble tatt opp i desember måned og inngått som et fastrentelån i KLP Kommunekreditt med 5 års bindingstid til 1,94 prosent rente. Låneopptaket ble gjennomført i tråd med inngått rammeavtale for kommunale låneopptak.

Investeringsregnskap 2014

De fleste byggeprosjektene går over flere år, men det presiseres fra Kommunal- og regionaldepartementet at investeringsbudsjettet er å anse som årsuavhengig på lik linje med driftsregnskapet. I regnskapsmessig forstand skal prosjektene avsluttes årlig. Totalkostnadene for enkelte prosjekter vil være høyere enn det som fremkommer av regnskapet for 2014.

Regnskapsskjema 2A - Investeringsregnskapet

Tall i mill. kroner

		Regnskap 2014	Regulert budsjett 2014	Opprinnelig budsjett 2014	Regnskap 2013
	KOSTRA-ART				
Investeringer anleggsmidler		82,40	92,87	194,19	102,15
Utlån og forskutteringer	(520:521)	21,77	35,00	35,00	32,51
Kjøp av aksjer og andeler	(529)	6,91	6,09	3,80	11,12
Avdrag på lån	(510:519)	5,64	5,78	5,78	5,53
Avsetninger	(530:539+548:569)	18,92	9,50	0,50	10,46
Årets finansieringsbehov	Sum(L1:L4)	135,64	149,25	239,28	161,77
Bruk av lånemidler	(910:919)	-86,68	-118,64	-209,70	-110,59
Salg anleggsmidler	(660:679)+929	-127,17	-2,00	-2,00	-8,29
Tilskudd til investeringer		-	-	-	-
Kompensasjon for merverdiavgift	(729)	-8,56	-7,75	-18,86	
Motatte avdr utlån	(700:789+920:928)	-14,16	-4,41	-4,41	-24,41
Andre inntekter	(600:659;900:909)	-1,91	-	-	-1,63
Sum ekstern finansiering	Sum(L7:L11)	-238,48	-132,81	-234,98	-144,93
Overført fra driftsregn.	(970:979)	-0,56	-0,50	-0,50	-11,91
Bruk av avsetninger	(930:969)	-17,77	-15,94	-3,80	-4,93
Sum finansiering	Sum(L12:L14)	-256,82	-149,25	-239,28	-161,77

Avvik

Investeringsstakten i 2014 har vært lav med begrunnelse i at Fylkesmannen godkjente kun låneopptak til investeringer til rentable investeringer og ikke-rentable investeringer som allerede var igangsatt samt ikke-rentable investeringer som var strengt nødvendig å gjennomføre med bakgrunn av at Ringerike kommune har vært lenge i ROBEK.

Fylkesmannen har for 2015 godkjent investeringsbudsjettet og også det første låneopptaket i 2015, slik at ikke iverksatte investeringstiltak i 2014 kan gjennomføres i 2015.

Økonomisk internkontroll

Kommunen skiftet økonomi- og personalsystem fra ERV til Visma Enterprise gjeldende fra 01.01.2014. Rutiner for å sikre økonomisk kontroll er videreført, og nytt system gir ytterligere muligheter for bedre kontroll spesielt innenfor personal og lønn men også i begrensninger rundt regnskapsføring og tilgangskontroll. Disse rutinene er forbedret fortløpende fra innføring av systemet og videreutvikles i tiden fremover. Det planlegges i 2015/ 2016 ytterligere tiltak for å sikre bedre oppfølging og oversikt av kommunens avtaler og økonomiske forpliktelser.

Etikk

En egen politisk sak om revisjon av Ringerike kommunes etiske retningslinjer ble behandlet på i Kommunestyret i desember 2014 med følgende vedtak:

1. Etiske retningslinjer for ansatte i Ringerike kommune revideres. De nye etiske retningslinjene skal gjelde både for ansatte og politikere i Ringerike kommune.
2. Revisjonen foretas av en arbeidsgruppe, med representanter for ansatte og fra politisk miljø.

Formålet med de etiske retningslinjene skal være å sikre en høy etisk standard på alt kommunen foretar seg. Det skal ikke kunne reises tvil om upartiskhet, habilitet eller objektivitet blant de folkevalgte, kommunens ansatte eller de beslutninger som fattes. Åpenhet er viktig i arbeidet med etikk. Alle ansatte og folkevalgte i kommunen er derfor oppfordret til å registrere sine verv og økonomiske interesser i www.styrevervregisteret.no

Ringerike kommune tar etikk på alvor og er medlem av Transparency International Norge.

Likestilling

Kjønnsfordelingen blant ansatte er tilnærmet lik fordelingen i 2013. Ringerike kommune er fremdeles en kvinnedominert organisasjon med om lag 81 % kvinner og om lag 19 % menn blant de ansatte. Det er fortsatt til dels et stort underskudd av menn i helse og omsorg og i barnehager.

Kjønnsfordeling	31.12.14	31.12.13	31.12.12
Antall årsverk	1751	1854	1858
Antall ansatte	2245	2254	2526
Antall kvinner	1811	1832	2040
Prosentvis andel kvinner	81%	81 %	81 %
Antall menn	435	422	486
Prosentvis andel menn	19%	19 %	19 %
Antall kvinner i høyere stillinger	10	7	8
%-andel kvinner i høyere stillinger	62%	54 %	50 %
Antall menn i høyere stillinger	6	6	8
%-andel menn i høyere stillinger	38%	46 %	50 %